

Quick scan flora en fauna

Noorderhemweg 23-25 te Roelofarendsveen

In opdracht van: familie Van Ruiten

29 september 2016

Colofon

© 2016 Laneco / familie Van Ruiten

Tekst en samenstelling: Ir. D. van Pijkeren

Projectleiding: Ir. D. van Pijkeren

Eindverantwoordelijk: Ir. D. van Pijkeren

Met medewerking van: -

Projectnummer: 06.16.05

In opdracht van: familie Van Ruiten

Wijze van citeren: Pijkeren, D. van, 2016. Quick scan flora en fauna Noorderhemweg 23-25 te Roelofarendsveen. Laneco, Ede.

Contact:
Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

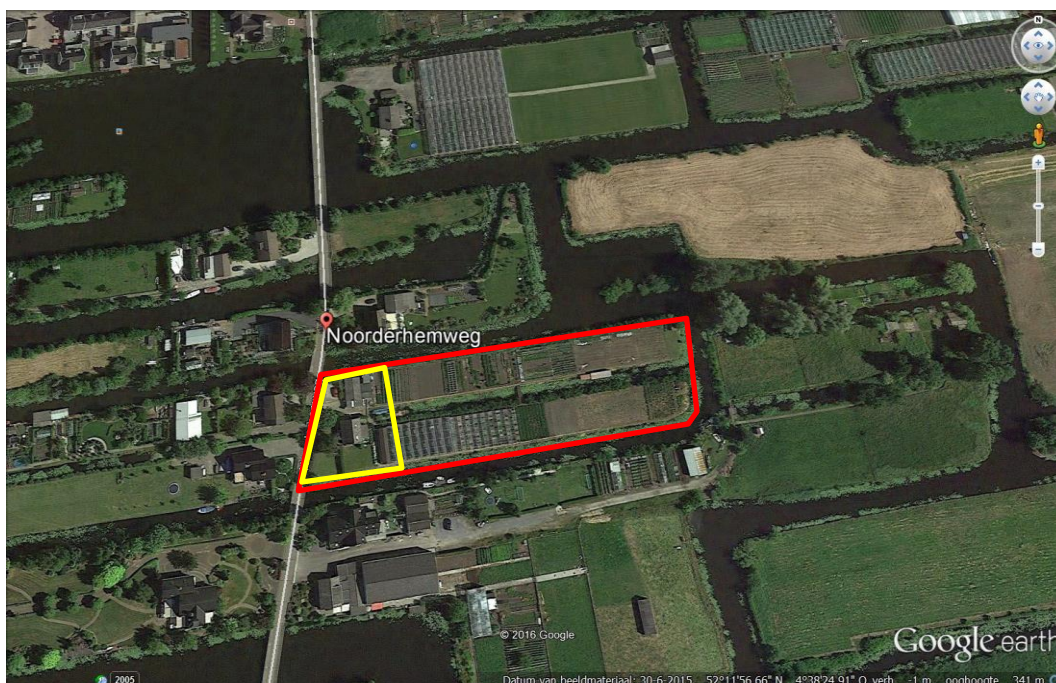
INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	5
2	WETTELIJK KADER.....	7
2.1	GEBIEDSBESCHERMING.....	7
2.2	FLORA- EN FAUNAWET	7
3	TOETSING	10
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	10
3.2	GEBIEDSBESCHERMING.....	10
3.3	SOORTENBESCHERMING	11
4	CONCLUSIE	17
4.1	GEBIEDSBESCHERMING.....	17
4.2	SOORTENBESCHERMING	17
4.3	CONSEQUENTIES.....	18
4.4	AANBEVELINGEN.....	19
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	20

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Ten oosten van Roelofarendsveen (gemeente Kaag en Braassem), tussen het dorp en het Braassemermeer, is op een perceel aan de Noorderhemweg 23-25 de bouw van een nieuwe woning voorzien. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd, is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving.

Ligging en globale begrenzing (rode lijn) plangebied en het gebied waar ingrepen plaatsvinden (gele lijn) (luchtfoto: Google Earth).

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen.

Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGROPEN

Het plangebied ligt in het buitengebied van Roelofarendsveen (gemeente Kaag en Braassem, provincie Zuid-Holland) en wordt grofweg begrensd door drie afwateringssloten die met elkaar in verbinding staan en de Noorderhemweg aan de westkant. Het plangebied ligt in een overwegend agrarisch en tuinbouwgebied, waar

het grondgebruik bestaat uit kwekerijen en kassencomplexen. De watergangen in en om het plangebied vormen een uitgebreid netwerk aan water binnen de dijken rondom het Brassemermeer.

Het plangebied zelf bestaat uit drie delen. Enerzijds zijn er de voormalige vollegrondstuinbouwpercelen, waarop deels nog gewassen aanwezig zijn en waarvan een gedeelte braak ligt. Zowel aan beide buitenzijden als tussen de beide percelen door liggen vrij brede watergangen, met een half vergane houten oeverbeschoeiing en een korte rand oevervegetatie. Een tweede deel van het tuinbouwperceel bestaat uit de bestaande, te handhaven kassen. Langs de noordelijke en de centraal in het plangebied gelegen watergang ligt een hakhoutsingel van els (*Alnus glutinosa*).

Het derde deel van het plangebied betreft het deel waar de ingrepen worden uitgevoerd. Ten tijde van het veldbezoek op 27 september 2016 waren de sloopwerkzaamheden al uitgevoerd en waren het voormalige woonhuis, de naastgelegen schuur en een deel van de kassen reeds verwijderd. Op te bebouwen delen van het plangebied was al deels een laag van 10 cm puin op worteldoek aangebracht. Achter het voormalige huis heeft gezien de vegetatie een poeltje gelegen, waarvan nu nog een kleine ondiepe natte laagte over is, die half is gedicht met puin.

Indrukken van het plangebied (foto's: Laneco)

In het plangebied is de nieuwbouw van een woning met bijbehorende voorzieningen beoogd en wordt de bedrijfsbestemming omgezet in een woonbestemming. Een deel van de bestaande kassen, een schuur en de huidige woning zijn hiervoor reeds verwijderd.

2 WETTELIJK KADER

2.1 GEBIEDSBESCHERMING

2.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober 2005 van kracht is geworden. Hierin zijn de reeds bestaande natuurmonumenten al eerder opgenomen. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.2 *Ecologische hoofdstructuur / Natuurnetwerk Nederland*

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS)/Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als EHS/NNN niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 FLORA- EN FAUNAWET

2.2.1 *Wettelijk kader*

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- Artikel 8: het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen;
- Artikel 9: het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- Artikel 10: het is verboden beschermde diersoorten opzettelijk te verontrusten;

-
- Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;
 - Artikel 12: Het is verboden eieren van beschermde diersoorten te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen;
 - Artikel 13: Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

2.2.2 Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Denk daarbij aan soorten zoals konijn, veldmuis, egel, ree, bruine kikker en kleine watersalamander. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde diersoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast.
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die niet zo algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen (bijvoorbeeld eekhoorn, steenmarter en wild zwijn), geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Organisaties die geen gedragscode hebben moeten, voor ingrepen die leiden tot verstoring of aantasting van deze soorten, een ontheffing aan te vragen.
- beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten (o.a. das, boommarter) geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Dan is meestal een ontheffing van het ministerie van EZ nodig, met uitgebreide toetsing.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van

instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Uit uitspraken van de Raad van State blijkt dat volgens Europese richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) het verlenen van een ontheffing voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn alleen mogelijk is onder een beperkt aantal voorwaarden. Ontheffingen van de Flora- en faunawet worden alleen verleend als de volgende voorwaarden van toepassing zijn:

Alle soorten:

- Er zijn geen alternatieven;
- Het duurzaam voortbestaan van de populatie is niet in het geding.

Voor soorten van Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Uit een uitspraak van Raad van State (juli 2012) blijkt dat in alle gevallen dat het overtreden van de artikelen 10 en 11 van de Flora- en faunawet niet kan worden voorkomen door mitigatie, bij het ministerie een ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet is een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via Natuurloket (www.natuurloket.nl) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar het onderzoek vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens zoals uit de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), Amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers en Van Delft, 2009) en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 27 september 2016 heeft ecooloog D. van Pijkeren van Laneco het gebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 GEBIEDSBESCHERMING

3.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied te Roelofarendsveen ligt op respectievelijk circa 10 en 14 kilometer afstand van de Natura 2000-gebieden 'De Wilck' (10 kilometer), 'Nieuwkoopse Plassen & De Haack' (10 kilometer), 'Coepelduynen' (14 kilometer) en 'Kennemerland-Zuid' (14 kilometer). Het gecultiveerde plangebied heeft geen enkele relatie met deze Natura 2000-gebieden. De beoogde werkzaamheden bestaan uit de sloop van een woning, een schuur en kassen en de nieuwbouw van een woning met bijbehorende voorzieningen. De werkzaamheden zullen slechts een lokaal effect hebben. Externe effecten van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid, trilling, stikstof/ammoniak, op de omliggende Natura 2000-gebieden kunnen gezien de afstand en de tussenliggende elementen worden uitgesloten. Ook is er ten opzichte van de uitgangssituatie geen toename in verkeersintensiteit of andere activiteiten te verwachten.

3.2.2 *Ecologische hoofdstructuur / Natuurnetwerk Nederland*

Het plangebied ligt niet in of direct nabij de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) / Natuurnetwerk Nederland (NNN). De dichtstbijzijnde EHS/NNN-gebieden, liggen op

circa 1,5 kilometer ten noordoosten en 1 kilometer ten zuidoosten van het plangebied. De beoogde werkzaamheden bestaan uit de sloop van een woning, een schuur en kassen en de nieuwbouw van een woning met bijbehorende voorzieningen en zullen daarom slechts een lokaal effect hebben. Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan EHS/NNN verloren. Gezien de afstand en de beperkte en lokale aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op de EHS/NNN worden uitgesloten.

3.3 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of verstoring van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.3.1 Vaatplanten

Uit de omgeving van het plangebied is onder andere het voorkomen bekend van de strikt beschermde soorten rietorchis (*Dactylorhiza majalis* subsp. *praetermissa*), waterdrieblad (*Menyanthes trifoliata*) en wilde marjolein (*Origanum vulgare*) (www.telmee.nl; www.verspreidingsatlas.nl). Het plangebied is deels hafverhard en deels braakliggend. Van een stabiel ecosysteem is als zodanig geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Vanwege het ontbreken van geschikte groeiplaatsen, zoals natuurvriendelijke oevers of schrale bermen, worden er geen strikt beschermde vaatplanten verwacht binnen de bouwlocatie in het plangebied. Langs de watergangen is een smalle strook vegetatie aanwezig waar een soort als rietorchis kan groeien. Daar worden echter geen werkzaamheden uitgevoerd, waardoor geen sprake zal zijn van aantasting van groeiplaatsen.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

In en in de directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende algemeen voorkomende beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), mol (*Talpa europaea*), kleine marterachtigen en verschillende algemeen voorkomend soorten muizen en spitsmuizen (Broekhuizen *et al.*, 1992; Mostert & Willemsen, 2008). Voor deze soorten, die onder het eerste, lichte, beschermingsregime van de Flora- en faunawet vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Van de strikt beschermde zoogdiersoorten is uit de ruime omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*), otter (*Lutra lutra*) en waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) (Broekhuizen *et al.*, 1992; Mostert & Willemsen, 2008; www.telmee.nl; www.zoogdiervereniging.nl/otterinnederland).

Noordse woelmuis en waterspitsmuis leven in natte omstandigheden en zijn gevoelig voor concurrentie met andere (woel)muizensoorten. De noordse woelmuis wordt voornamelijk aangetroffen in natte terreinen, zoals rietland, drassige hooilanden, moeras en vochtige duinvalleien. De waterspitsmuis leeft in structuurrijke oevers langs schoon, niet te voedselrijk water met een goed ontwikkelde watervegetatie. Vanwege het ontbreken van dergelijk habitats, kan het voorkomen van deze soorten in het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied is te droog, en de randen langs de oevers te smal. Ook is het water gezien de hoeveelheid eendenkroos vrij voedselrijk.

Op ruime afstand van het plangebied, onder andere uit de Nieuwkoopse Plassen, zijn waarnemingen bekend van otter (Kuiters *et al.*, 2015); bij Alphen aan den Rijn is een verkeersslachtoffer aangetroffen van otter (Kuiters *et al.*, 2012). Otter leeft in oeverzones van allerlei watergangen met voldoende dekking, rust en voedsel. Dergelijke situaties zijn niet aanwezig in of nabij het plangebied. Het plangebied vormt dan ook geen onderdeel van het leefgebied van deze soort.

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied geen sporen (latrines) of andere aanwijzingen gevonden die duiden op de aanwezigheid van de overwegend gebouwbewonende steenmarter (*Martes foina*). Omdat op enkele kassen na de aanwezige bebouwing reeds was gesloopt, is een eventuele aantasting van een verblijfplaats ook reeds opgetreden en kan niet meer worden geconstateerd.

Op basis van de archiefgegevens en biotoopinschattingen tijdens het veldbezoek wordt het voorkomen van strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten binnen het plangebied uitgesloten.

3.3.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal in te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn strikt (tabel 3) beschermd door de Flora- en faunawet.

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Limpens *et al.*, 1997; Mostert & Willemsen, 2008) komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Van deze soorten zijn de rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis overwegend boombewonende soorten en de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en meervleermuis zijn overwegend gebouwbewonend.

Foerageergebied en vliegroute

De te bebouwen delen van het plangebied zijn vanwege het ontbreken van begroeiing niet van bijzondere betekenis voor vleermuizen. De watergangen kunnen wel een vliegroute vormen, in combinatie met de erlangs aanwezige elzensingels. Deze worden echter niet gekapt. Het is niet uit te sluiten dat algemene soorten, zoals gewone dwergvleermuis, het plangebied incidenteel gebruiken als foerageergebied, maar dit is niet van essentieel belang. Effecten op (essentieel) foerageergebied en vliegroutes worden dan ook uitgesloten.

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied zijn geen bomen met holtes aanwezig, waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende soorten, zoals rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis worden uitgesloten.

Omdat op enkele kassen na de aanwezige bebouwing reeds was gesloopt, is een eventuele aantasting van verblijfplaatsen reeds opgetreden en kan niet meer worden geconstateerd. De aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen in het leefgebied van vleermuizen in het plangebied kunnen in de huidige staat (een ruderaal terrein met halfverharding) worden uitgesloten.

3.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied onder andere de vogelsoorten wilde eend (*Anas platyrhynchos*), meerkoet (*Fulica atra*), fuut (*Podiceps cristatus*), merel (*Turdus merula*), ekster (*Pica pica*) en koolmees (*Parus major*) gehoord en gezien. Alle vogels en dan specifiek hun verblijfplaatsen (nesten) zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet. Aantasting en verstoring van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd (LNV, 2009).

Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

Roofvogels zoals buizerd, kunnen nestlocaties hebben in bomen en bosjes in het agrarisch gebied. Aangezien er binnen het plangebied geen geschikte bomen aanwezig zijn, worden broedplaatsen van deze soort uitgesloten. Verder is uit de omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van de volgende uilensoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd: steenuil, ransuil (*Asio otus*) en kerkuil (www.telmee.nl; www.vogelbescherming.nl). Aangezien er geen bomen aanwezig zijn binnen het plangebied, worden nestlocaties van ransuil uitgesloten. Omdat op enkele kassen na de aanwezige bebouwing reeds was gesloopt, is een eventuele aantasting van verblijfplaatsen reeds opgetreden en kan niet meer worden geconstateerd. De aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen in het leefgebied van uilen en roofvogels in het plangebied kunnen in de huidige staat (een ruderaal terrein met halfverharding) worden uitgesloten.

Andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd die op dergelijk locaties voor kunnen komen zijn de gebouwbewonende gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus. In de omgeving zijn deze soorten wel aangetroffen (Laneco, 2012). Omdat op enkele kassen na de aanwezige bebouwing reeds was gesloopt, is een eventuele aantasting van verblijfplaatsen reeds opgetreden en kan niet meer worden geconstateerd. De aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen in het leefgebied van huismus en gierzwaluw in het plangebied kan in de huidige staat (een ruderaal terrein met halfverharding) worden uitgesloten.

Het plangebied is vanwege het ontbreken van begroeiing en geschikte openingen in de bebouwing niet van betekenis voor categorie 5-soorten. Wel biedt de omgeving van het plangebied geschikt leefgebied en nestlocaties voor diverse categorie 5-soorten. Negatieve effecten op vogels uit de vijfde categorie worden niet verwacht indien rekening gehouden wordt met het broedseizoen (actieve broedplaatsen).

Er zijn geen nestplaatsen of andere vaste rust- en verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten aangetroffen in het plangebied. Door de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen kunnen effecten op strikt beschermde vogelsoorten worden uitgesloten.

3.3.5 Amfibieën

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen e.d. en voor sommige soorten vergraafbaar zand).

Binnen het plangebied zijn geen watergangen aanwezig, waardoor geschikt voortplantingswater ontbreekt. Wel ligt er direct ten noorden van het plangebied een afwateringssloot; gezien de steile en beschoeide oevers kan deze watergang mogelijk alleen een functie hebben als voortplantingswater voor algemene soorten zoals bruine kikker (*Rana temporaria*), gewone pad (*Bufo bufo*), kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) en middelste groene kikker (*Rana klepton esculenta*). Deze laatste is tijdens het veldbezoek ook geconstateerd. Verblijfplaatsen van algemeen voorkomende beschermde soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet mogen op basis van een algemene vrijstelling worden aangetast bij ruimtelijke ingrepen.

Naast de algemeen voorkomende beschermde soorten is uit de omgeving van het plangebied ook het voorkomen bekend van de strikt beschermde rugstreeppad (*Bufo calamita*) (Creemers & Van Delft, 2009; www.ravon.nl). Tijdens onderzoek in de omgeving in 2012 (Laneco, 2012), is door Laneco geen rugstreeppad aangetroffen.

Voortplantingswater van rugstreeppad bestaat over het algemeen uit ondiepe snel opwarmende geïsoleerde watertjes, zoals tijdelijke plasjes bij werkzaamheden, maar ook in ondiepe net geschoonde sloten kan voortplanting plaatsvinden van deze soorten. De watergangen om het plangebied zijn te diep en vanwege het ontbreken van flauwe oevertaluds ongeschikt als voortplantingswater voor deze soort. De vijver in het plangebied was mogelijk geschikt, maar is nu deels volgelopen met puin en zal naar verwachting nog verder dichtlopen. Eventuele effecten zijn daarmee reeds opgetreden. Aanvullende effecten worden niet verwacht.

3.3.6 Reptielen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van ringslang (*Natrix natrix*) (www.ravon.nl). De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). De ringslang verblijft ook wel in waterrijke, natuurlijke gebieden. De watergang direct ten noorden van het plangebied is sterk gecultiveerd en weinig natuurlijk (beschoeid en weinig oever- en waterbegroeiing). Er zijn daarmee geen geschikte situaties voor reptielen aanwezig in of in de directe omgeving van het plangebied. Op basis van de verspreidingsgegevens en de aanwezige biotopen wordt het voorkomen van strikt beschermde reptielensoorten in of direct aansluitend aan het plangebied uitgesloten.

3.3.7 Vissen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de strikt beschermde vissoorten bittervoorn (*Rhodeus amarus*), kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) en rivierdonderpad (*Cottus perifretum*) (www.vissenatlas.nl). Aangezien er geen werkzaamheden plaatsvinden aan watergangen, worden negatieve effecten op beschermde vissoorten uitgesloten.

3.3.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatie specifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Dergelijke biotopen zijn in het plangebied niet aanwezig. Uit de omgeving is het voorkomen bekend van groene glazenmaker (*Aeshna viridis*) (www.groeneglazenmaker.nl). De groene glazenmaker is voor de voortplanting afhankelijk van krabbenscheervegetaties. Deze zijn in het plangebied en de directe omgeving niet aangetroffen. Het voorkomen van de groene glazenmaker kan, anders dan incidenteel langsvliegende exemplaren, dan ook worden uitgesloten.

Ook andere strikt beschermde soorten mollusken en tweekleppigen kunnen worden uitgesloten in het plangebied. Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*) (www.verspreidingsatlas.nl/S64600). Deze soort leeft in watergangen met een goed ontwikkelde (ondergedoken) watervegetatie. De watergangen om het plangebied zijn niet op voorhand ongeschikt voor deze soort. Omdat ze niet worden aangetast, zijn geen effecten te verwachten.

4 CONCLUSIE

Ten oosten van Roelofarendsveen (gemeente Kaag en Braassem) is op een perceel aan de Noorderhemweg 23-25 de nieuwbouw van een woning met bijbehorende voorzieningen voorgenomen. De hier eerder aanwezige woning, schuur en een deel van de kassen waren ten tijde van het veldbezoek reeds gesloopt. Voor deze werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

4.1 GEBIEDSBESCHERMING

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (Natuurnetwerk Nederland) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden.

4.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied te Roelofarendsveen ligt op ruim 10 kilometer afstand van verschillende Natura 2000-gebieden. Het gecultiveerde plangebied heeft geen enkele relatie met deze Natura 2000-gebieden. De beoogde werkzaamheden bestaan uit het slopen van de opstallen en herbouw van een woning en schuur. De werkzaamheden zullen daarom slechts een lokaal effect hebben. Effecten van de werkzaamheden op de Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten.

4.1.2 *Ecologische hoofdstructuur / Natuurnetwerk Nederland*

Het plangebied ligt niet in of direct nabij de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) / Natuurnetwerk Nederland (NNN). De dichtstbijzijnde EHS/NNN-gebieden, liggen op ruim 1 kilometer afstand van het plangebied. De beoogde werkzaamheden bestaan uit het slopen van de opstallen en herbouw van een schuur en zullen daarom slechts een lokaal effect hebben. Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan EHS/NNN verloren. Gezien de afstand en de beperkte en lokale aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op de EHS/NNN worden uitgesloten.

4.2 SOORTENBESCHERMING

In de te bebouwen en veranderen delen van het plangebied zijn gezien de halverharde en deels ruderaal staat weinig natuurwaarden te verwachten. Alleen algemene soorten kunnen er voorkomen. De rest van het plangebied, waar geen ingrepen plaatsvinden, heeft vooral langs de watergangen een hogere natuurwaarde. De watergangen en oevers zullen echter niet worden gewijzigd.

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

De mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomende soorten zoals, egel, haas, konijn, mol, spitsmuizen en muizen, kleine marterachtigen, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en middelste groene kikker zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Op basis van de verspreidingsgegevens, de aanwezige habitattypen en biotoopeisen van de mogelijk in de omgeving voorkomende soorten worden er geen groeiplaatsen, verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van het leefgebied van strikt beschermde planten- en/of diersoorten verwacht omdat de aanwezige bebouwing reeds is gesloopt en deels halfverharding is aangebracht. Eventuele effecten op vleermuizen, jaarrond beschermde soorten als kerkuil, steenuil, huismus en gierzwaluw, de steenmarter en de rugstreeppad zijn reeds opgetreden. Als gevolg van de nieuwbouw zijn geen effecten meer te verwachten als buiten het broedseizoen wordt gestart met de bouw.

4.3 CONSEQUENTIES

Er is in dit onderzoek uitgegaan van de situatie waarbij geen ingrepen in de watergangen en oevers plaatsvinden. Indien dit wel het geval is, is nader onderzoek naar planten, vissen en platte schijfhoorn noodzakelijk.

Twee algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet zijn altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - werkzaamheden, zoals graafwerkzaamheden, starten buiten het voortplantingsseizoen (april - augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari);
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

4.4 AANBEVELINGEN

U heeft ons verzocht vanuit een ecologisch oogpunt aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting:

- Voor vleermuizen wordt aanbevolen om de nieuwe muur geschikt te maken voor vleermuizen door het aanbrengen van vleermuiskasten (www.waveka.nl) of 2 cm bij 5 cm brede open stootvoegen op minimaal 2,5 meter hoogte in bij voorkeur de zuidelijke spouwmuur (niet boven ramen en deuren) of een houten wand met een kierende plank.
- Ook kan worden gedacht aan het geschikt maken van de muur voor huismussen en gierzwaluwen door het aanbrengen van speciale neststenen in de muur (minimaal 3 meter hoog) of onder de dakrand (www.waveka.nl). Deze kunnen achter steenstrikt worden geplaatst om ze weg te werken.
- Indien dakpannen worden gebruikt kan er voor worden gekozen om voor huismus het vogelschroot een pan hoger te plaatsen.
- Indien dakpannen worden gebruikt kan ervoor worden gekozen de hoekpannen minimaal 2,5 cm over te laten steken en op de panlatten een plateautje aan te brengen als broedvlak.
- Als gootbetimmering wordt geplaatst kunnen hierin invlieggaten voor huismus en gierzwaluw worden gemaakt van 2,5 cm doorsnede met aan binnen- en buitenzijde een ruw vlak voor grip (bijvoorbeeld 3 cm om het gat horizontale groeven), en compartimenten van minimaal 30 cm breed in de gootbak.
- Voor uilen zou een kast opgehangen kunnen worden (kerkuil in een open kapschuur en steenuil in een boom of aan een gebouw).
- Rugstreeppad heeft baat bij de realisatie van een ondiepe poel van minimaal 50 m² waarin in de periode mei-augustus enkele centimeters water staat.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Kuiters, A.T., G.A. de Groot, D.R. Lammertsma, H.A.H. Jansman & J. Bovenschen, 2015. Genetische monitoring van de Nederlandse otterpopulatie 2013/2014. Ontwikkeling van populatieomvang en populatiegenetische status. Alterra-rapport 2624. Alterra, Wageningen.

Kuiters, A.T., D.R. Lammertsma, H.A.H. Jansman & H.P. Koelewijn, 2012. Status van de Nederlandse otterpopulatie na herintroductie. Kansen voor duurzame instandhouding en risico's van uitsterven. Alterra-rapport 2262. Alterra, Wageningen.

Laneco. 2012, Veldinventarisatierapport Geestweg/Floraweg te Roelofarendsveen. Laneco, Ede.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van LNV, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Mostert, K. & J. Willemsen, 2008. Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008. Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Delft.

Websites:

<http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=ehs>

www.groeneglazenmaker.nl

www.ravon.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl/planten

www.verspreidingsatlas.nl/S64600 (Anemoon Verspreidingsatlas weekdieren)

www.vissenatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl/otterinnederland